

NA OKRAJ STAVEBNÍHO VÝVOJE KOSTELA SV. MICHALA NA STARÉM MĚSTĚ V PRAZE

TOMASZ CYMBALAK – MIROSLAV KOVÁŘ

Príspevek stručne shrnuje dosavadní poznání stavebního vývoje jedné z významných sakrálních staveb Starého Města pražského. Archeologické výzkumy prováděné v interiéru a nejbližším okolí kostela sv. Michala doložily několik etap jeho stavebních proměn. První etapu reprezentuje jednolodní chrám s apsidou, který v následujících staletích prochází několika středověkými přestavbami, radikální barokní úpravou a následujícími adaptacemi, jejichž výsledkem je dnešní podoba kostela. V textu jsou podrobně prezentována nejnovější zjištění o evoluci západní tribuny románské svatyně, včetně jejího začlenění do širšího kontextu sakrální architektury středověkých Čech. Charakterizováno je i antropogenní nadloží zaznamenané v prostoru hlavní lodě stavby, včetně pozůstatků po aktivitě zdejší vrcholně středověké stavební huti.

MARGINAL NOTES TO THE BUILDING DEVELOPMENT OF ST. MICHAEL'S CHURCH IN PRAGUE-OLD TOWN

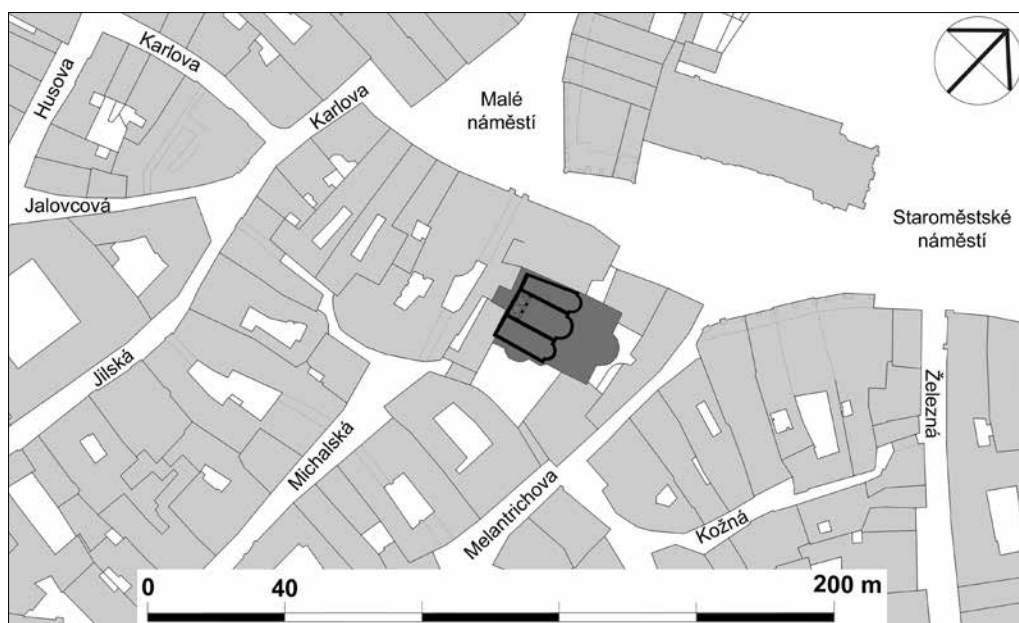
The article briefly summarises current knowledge of the building development of one of the most important ecclesiastic buildings at Prague-Old Town. Archaeological excavations in the interior and the closest surroundings of St. Michael's church revealed evidence of several phases of its building modifications. The first building phase is represented by a single nave church with an apsis, altered several times in the following medieval period, with radical Baroque transformation and subsequent adaptations resulting into current state of the church. The latest survey of the evolution of the western tribune of the Romanesque sanctuary is presented in detail, including its place in a wider context of sacred architecture of medieval Bohemia. Also the anthropogenic stratigraphy in the main nave is characterised, including the evidence of the local stonemason's guild activity in the high medieval ages.

Klíčová slova — Praha-Staré Město – kostel sv. Michala – středověká architektura – stavební hut' – archeologický výzkum – stavebněhistorický výzkum – románská architektura

Key words — Prague-Old Town – church of St. Michael – medieval architecture – stonemason's guild – archaeological excavation – building history survey – Romanesque architecture

I. Kostel sv. Michala na Starém Městě pražském (stav archeologického poznání)

V rámci příprav nového využití svatyně¹ proběhlo v jejím interiéru a okolí v minulosti několik zjišťovacích archeologických výzkumů (obr. 1, 2). První terénní práce zde byly zahájeny v roce 1989, s pokračováním v roce 1995–1996 a 1998. Na jejich realizaci se podílel tým pracovníků Muzea hlavního města Prahy pod vedením Václava Humla (HUML/MUK 1990; HUML 1991; 1996a; 1996b; 1997a, 1997b; 1998a, 1998b; HUML/OUTRATA 2010). V roce 1989 taktéž prováděl výzkum

Obr. 1. Praha-Staré Město, bývalý kostel sv. Michala, Michalská čp. 662/I. Výřez z katastrální mapy Starého Města pražského. **Světle šedě** – současná zástavba; **tmavě šedě** – kostel sv. Michala; **černě** – půdorys nejmladší románské podoby kostela. Ze starších podkladů (DRAGOUN 2002) zobrazil T. Cymbalak 2017.

1 K dějinám kostela viz BARTŮNEK 1946, LIBAL/VILÍMKOVÁ/VAJDIŠ 1960.